

**Keskkonnaministri määruse „Keskkonnaministri 22.02.2018
määruse nr 8, Toetuse andmise tingimused meetmes „Ettevõtete
ressursitõhusus“ tegevuse „Jäätmete ringlussevõtu toetamine“ jaoks avatud taotlemise
korral“ muutmise“ eelnõu seletuskiri**

1. Sissejuhatus

Eelnõukohase määrusega (edaspidi *eelnõu*) täpsustatakse toetuse andmise tingimusi meetmes „Ettevõtete ressursitõhusus“ tegevuse „Jäätmete ringlussevõtu toetamine“ korral.

Eelnõu ja selle seletuskirja koostasid Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse osakonna nõunikud Mihkel Krusberg (e-post: mihkel.krusberg@envir.ee, tel 626 0752) ja Marika Lillemets (e-post: marika.lillemets@envir.ee, tel 626 2867) ning eelarve- ja strateegiaosakonna peaspetsialist Eerika Purgel (e-post: eerika.purgel@envir.ee, tel 626 0709). Õigusekspertiisi tegi õigusosakonna jurist Rene Lauk (e-post: rene.lauk@envir.ee, tel 626 2948) ja keeleteimetaja oli sama osakonna peaspetsialist Aili Sandre (e-post: aili.sandre@envir.ee).

2. Eelnõu sisu

Eelnõu koosneb 12 punktist.

Punktiga 1 tunnistatakse kehtetuks § 5 lõige 5 ja lõige 8. Määrusest jäetakse § 5 lõige 5 välja kitsendus jäätmeliikidele. Edaspidi saab toetust taotleda kõikide jäätmeliikide ringlussevõtuks ettevalmistamiseks või ringlussevõtuks, kuna hetkel kehtiv kitsendus ei toonud piisavalt taotlejaid. Arvestades perioodi lõppu, on mõistlik taotlejatele mitte seada kitsendusi jäätmeliikide kohta. Määrusest jäetakse § 5 lõige 8 välja kitsendus käitluskeskuse rajamiseks. Edaspidi võib käitluskeskuse jäätmete ringlussevõtuks või ringlussevõtuks ettevalmistamiseks rajada kõikidesse maakondadesse. Arvestades perioodi lõppu, on mõistlik taotlejatele mitte seada piirkondade kohta kitsendusi.

Punktiga 2 muudetakse § 9 lõiget 1. Muudatusega antakse võimalus toetust taotleda erineva suurusega projektidele. Toetuse miinimummäär on vähendatud, et toetust saaksid tulla taotlema ka väiksemad ettevõtted väiksemate, kuid samas tõhusate ringlussevõtu projektideks. Miinimumiks on valitud 100 000 eurot, kuna sellest väiksema summa korral tuleks toetuse andmisel arvestada kulusid lihtsustatud hüvitamisviisi järgi, aga kulu lihtsustatud hüvitamise meetodika koostamine on selle meetme jaoks keeruline. Samuti on suurendatud maksimummäär, et anda võimalus ellu viia suuremahulist ja ringlussevõttu oluliselt edendavat projekti, arvestades samal ajal ka vabu vahendeid.

Punktiga 3 täiendatakse § 9 lõikega 7. Muudatuse eesmärk on lihtsustada toetuse taotluse menetlemist. Lisaks teeb see lihtsamaks projekti raames abikõlblike kulude arvestuse, kui osakaal mõlema abiliigi puhul on sama, st toetuse osakaal nii vähese tähtsusega abi (VTA) kui ka riigiabi puhul sõltuvalt ettevõtte suuruselt.

Punktiga 4 muudetakse § 10 lõiget 1. Muudatuse eesmärk on kiirendada taotluste menetlemist. Kui varem toimus taotlemine voo põhjal pingerea alusel, siis perioodi lõppu arvestades muudetakse see jooksvaks. See tähendab, et taotlusi esitatakse ja menetletakse jooksvalt kuni eelarvevahendite ammendumiseni. Sellega seoses täpsustatakse ka taotluste vastuvõtmisega seotud teavitamist.

Punktiga 5 täiendatakse § 12 lõike 2 punkti 1. Täpsustatakse, et projekti tegevusega seotud kinnisasja, maatüki või ehitise või nende osa omandit või eelnimetatute kasutusõigust tõendavad dokumendid peavad katma ka vara säilivuse ja sihtotstarbelise kasutamise nõude projekti abikõlblikkuse järgset viieaastast perioodi.

Punktiga 6 sõnastatakse § 15 ringi. Muudatusena lühendatakse puuduste kõrvaldamiseks antavat maksimaalset tähtaega 30 kalendripäevalt 10-le. Muudatuse eesmärk on kiirendada menetlust, arvestades, et toetust antakse jooksva vooruna. Täpsustava lõikega lisatakse, et taotlusi menetletakse laekumise järjekorras ja seni, kuni eelarves vahendeid jagub.

Punktiga 7 muudetakse § 17 ja sõnastatakse see ringi. Paragrahv 17 reguleerib taotluste hindamist. Kui taotlus ja taotleja vastavad nõuetele ja selles paragrahvis toodud kriteeriumitele, siis saab taotleja eelarvevahendite olemasolul toetust.

Lõikes 1 sätestatakse, et rakendusüksuse poolt nõuetele vastavaks tunnistatud taotlusi hinnatakse valikukriteeriumide alusel.

Lõikes 2 tuuakse välja, et projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele hinnatakse taotlusele esitavate nõuete vastavuse hindamise ajal (§ 12). Toetuse taotleja/saaja suutlikkust projekti ellu viia hinnatakse taotlejale esitavate nõuete vastavuse hindamise ajal (§ 11). Eraldi hindamiskriteeriume nende jaoks ei ole mõistlik seada, kuna viidatud nõuded tagavad juba vajaliku taseme.

Lõike 3 kohaselt peab taotleja põhjendama, miks ta toetust küsib. Projekti põhjendatuse juures tuleb taotlejal näidata, kuidas see projekt aitab täita meetme eesmärgi, st kuidas projekt aitab tõsta jäätmete ringlussevõtu taset või ringlussevõtuks ettevalmistamise taset. Lisaks tuleb taotlejal näidata projekti eesmärkide sisulist realiseeritavust kavandatud toimingute alusel ning projekti eeldatavat mõju nii taotlejale kui ka meetme eesmärkidele. Samuti tuleb näidata projekti terviklikkust (sh projektis tehtavate üksiktegevuste põhjendatust ja kooskõla, projekti tegevuste ja eesmärkide määratlust, projekti seost meetme eesmärkidega ja projektiga kaasneva tervikliku keskkonnakoormuse vähenemist, ressursitõhusust, projekti selgust ja uuenduslikkust).

Lõike 4 kohaselt peab taotleja põhjendama projekti kuluefektiivsust. Selleks tuleb taotlemisel esitada kolm võrdlevat hinnapakumist. Projekti kuluefektiivsuse hindamisel tuleb arvestada nende pakumiste esitamist või põhjendust, miks neid ei esitatud (§ 12 lg 2 p 10). Toetust saadakse realselt tekkinud kulude järgi ning kõik hanked tuleb teha riigihangete registris. Kuluefektiivsus tähendab, et projektis kavandatud väljundid, nende loomiseks ellu viidavad tegevused ning tegevuste elluviimiseks arvestatud ressursimahud on piisavad projekti tulemuse saavutamiseks.

Lõikes 5 sätestatakse taotluste hindaja, kelleks on rakendusüksus. *Lõikes 6* tuuakse välja ka õigus kaasata hindamisse eksperte, kui selleks vajadust nähakse. Jäätmekäitluse projektid on tihti tehnoloogiliselt keerukad, mistõttu võib tekkida vajadus kontrollida nende vastavust taotluse nõuetele. *Lõikes 7* sätestatakse taotluse hindamiseks hindamiskomisjoni moodustamise kord. Komisjoni ülesanne on hinnata valitava tehnoloogia alternatiivide võrdlust (vähese tähtsusega abiga taotlemisel), hetke taset ületavat uuenduslikku tehnoloogiat (üldise grupierandi määruse (GBER) artikli 47 alusel taotlemisel) ja alginvesteeringu selgituse asjakohasust (GBER-i artikli 14 alusel taotlemisel).

Punktiga 8 tunnistatakse § 18 kehtetuks. Edaspidi korraldatakse toetuse jagamiseks jooksev voor, kus toetust saavad kõik, kelle taotlused vastavad nõuetele, tehes § 17 kohase hindamise.

Muudatuse eesmärk on kiirendada projektitaotluste menetlemist ja anda nõuetele vastavatele taotlejatele võimalus oma projektiga kiiremini algust teha ning perioodi lõpuks projektid ellu viia. Arvestades Eesti madalat jäätmete ringlussevõtu määra, on vaja lisainvesteeringuid jäätmemajandusse.

Punktiga 9 muudetakse § 19 lõiget 1. Muudatus on vajalik, kuna hindamiskriteeriume täpsustatakse ning edaspidi saavad toetust kõik taotlejad, kes ise ja kelle taotlus on tunnistatud vastavaks, kuni eelarves vahendeid jätkub. Juhul kui vahendeid on vähem kui taotluses küsitud, teeb rakendusüksus projekti vähendamise ettepaneku.

Punktiga 10 tunnistatakse § 19 lõike 6 punkt 3 kehtetuks. Muudatus on seotud asjaoluga, et edaspidi antakse toetust kõigile, kes ise ja kelle taotlus vastab nõuetele.

Punktiga 11 täiendatakse § 19 lõiget 6 punktidega 4 ja 5. Täpsustakse, et toetust ei saa projektid, mis ei mahu eelarvesse või kui taotlus või taotleja ei vasta nõuetele.

Punktiga 12 kehtestatakse uuesti lisa 2 „Äriplaani ja finantsanalüüsi koostamise juhend meetme „Ettevõtete energia- ja ressursitõhusus“ tegevuste „Jäätmete ringlussevõtu toetamine“ ning „Jäätmete korduskasutuseks ettevalmistamise toetamine“ elluviimiseks“, kuna lisatakse VTA-d puudutavad täpsustused.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus on kooskõlas Euroopa Liidu õigusaktidega ja perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seadusega.

Eelnõu koostamise aluseks on järgmised EL-i määrused:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted ühisesse strateegilisse raamistikku kuuluvate fondide – Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi – kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1083/2006;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1301/2013, milles käsitletakse erisätteid Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgi kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006;
- Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014, 17. juuni 2014, ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks;
- Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes.

4. Määruse jõustumine ja mõju

Eelnõu jõustub üldises korras. EL-i 2014–2020 vahenditega on võimalik ellu viia tegevusi Eesti jäätmekäitluse tõhustamiseks. Toetus on tõuge ettevõtetele jäätmekäitlusesse investeerimise soodustamiseks ja seda rahastatakse EL-i 2014–2020 vahenditest ning seega ei mõjuta otseselt valitsussektori eelarvepositsiooni.

Määrusega reguleeritava meetme tegevused aitavad saavutada meetme tegevuste väljundnäitajaid ja toetuse andmise eesmärki ning aitavad kaasa EL-i seatud olmejäätmete ringlussevõtu ja korduskasutuseks ettevalmistamise sihtarvude täitmisele.

Määrusel on positiivne mõju loodus- ja elukeskkonnale. Määrusel puudub sotsiaalne, sealhulgas demograafiline mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, majandusele, regionaalarengule.

Meetme tegevusega panustatakse Euroopa Komisjoni juhtalगतuse „Ressursitõhus Euroopa“, EL-i tööstusheite, energiasäästu ja jäätmete direktiivide eesmärkide saavutamisse jäätmete ringlussevõtu edendamiseks. Nii Euroopa 2020 kui ka Eesti 2020 strateegia eesmärk on jätkusuutliku ja süsinikuvähese majanduskasvu tagamine. Selle tagamiseks tuleb jätkata tootmise kasvu lahtisidumist suurenevast ressursikasutusest. Samuti panustab see EL-i rohelepe algatusse. Määruse rakendamisel suureneb õigusselgus toetuse taotlemisel.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamise seoses on rakendusamet ja -üksus juba alustanud ning jätkavad tööd teavitustegevustega. Vajalikud kulud kaetakse tehnilisest abist või rakendusametuse ja -üksuse eelarvest. Määruse rakendamisest ei eeldata tulusid, samuti ei kaasne määruse muudatusega lisakulusid.

6. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Riigi Tugiteenuste Keskusele ja läbivate teemade eest vastutavatele ministeeriumitele eelnõude infosüsteemi EIS kaudu ning Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020 valdkondlikule juhtkomisjonile. Rahandusministeerium, Riigi Tugiteenuste Keskus ja Siseministeerium kooskõlastasid määruse märkustega, teised ministeeriumid ja valdkondlik juhtkomisjon kooskõlastasid märkusteta.

Kooskõlastustabel

I.	Riigi Tugiteenuste Keskuse seisukoht:	KeMi tegevus:
1.	Riigi Tugiteenuste Keskus kooskõlastab muudatused järgmiste märkuste arvestamisel. 1. Eelnõu punktiga 5 sätestatakse, et toetuse taotlemine toimub avatud taotlemisena. Avatud taotlemist võib korraldada kindlaks tähtajaks taotluste esitamiseks taotlusvooru põhiselt või määratud ajavahemikus taotluste jooksva esitamiseks. Selguse huvides soovime eelnõu teksti täiendada ja lisada sinna info, et taotlusi esitatakse jooksvalt vms.	Arvestatud. Sõnastust korrigeeritud.
2.	Eelnõu punktiga 10 tunnistatakse kehtetuks määruse § 18. Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse § 14 p 11 kohaselt peab avatud taotlemisel toetuse andmisel TAT määruses sätestama projektide valikukriteeriumid ja -metoodika, mille kujundamisel on arvestatud	Arvestatud. Eelnõus on täiendatud hindamise osa, st § 17 (lisatud hindamiskriteeriumina projekti põhjendatus ja kuluefektiivsus).

	<p>Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 125 lõike 3 punktis a nimetatud nõudeid ja põhimõtteid. Selline nõue on sätestatud ka Vabariigi Valitsuse 21.08.2014 määruse nr 133 § 7 lõikes 1. Palun eelnõud täiendada nii, et sellest oleks näha, kuidas projektide valimisel on arvestatud rakenduskava seirekomisjoni poolt heakskiidetud projektide valikukriteeriumite ja meetoodikaga.</p>	
3.	<p>Määruse muudatuse eelnõu seletuskirjas on punkti 9 põhjenduses muuhulgas märgitud, et "...Projekti kuluefektiivsust eraldi ei hinnata, kuna selleks on nõutud taotlemisel kolme võrdleva hinnapakumise esitamine või põhjendus, miks seda esitatud pole...". Määruse terviktekstis ega määruse muudatuse eelnõus ei ole sätet, mille kohaselt peaks taotlejal olema vähemalt kolm võrdlevat hinnapakumist. Ettepanek viia seletuskiri kooskõlla määruse tekstiga.</p>	<p>Arvestatud, lisatud viide seletuskirjas konkreetsele eelnõu sättele, ka hetkel eelnõus olemas (§ 12 lg 2 p 10). Lisaks täiendatud kuluefektiivsuse hindamist.</p>
II.	Rahandusministeeriumi seisukoht:	KeMi tegevus:
1.	<p>Kooskõlastame keskkonnaministri määruse „Keskkonnaministri 22.02.2018 määruse nr 8 „Toetuse andmise tingimused meetme „Ettevõtete ressursitõhusus“ tegevuse „Jäätmete ringlussevõtu toetamine“ jaoks avatud taotlemise korral“ muutmise“ eelnõu märkustega.</p> <p>Eelnõuga tunnistatakse kehtetuks paragrahv 18 „Taotluse hindamiskriteeriumid“ ning täiendatakse paragrahvi 17 „Taotluste hindamine“, sh infoga, et hinnatakse dokumentides kirjeldatud tegevuste sisulist vastavust nõuetele. Palume eelnõu viia kooskõlla rakenduskava seirekomisjoni kinnitatud valikumethodika ning valikukriteeriumitega.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõus on täiendatud hindamise osa, st § 17 (lisatud hindamiskriteeriumina projekti põhjendus ja kuluefektiivsus).</p>
2.	<p>Eelnõu seletuskiri ei vasta „Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja“ paragrahvile 65 lg 5, mille kohaselt tuleb kajastada määruse rakendamise seotud tegevused,</p>	<p>Arvestatud, eelnõu seletuskirja täiendatud.</p>

	vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud. Palume täiendada seletuskirja puuduva infoga.	
III.	Siseministeerium:	KeMi seisukoht:
1.	On ettepanek muuta punktis 5 “avatud taotlemine” natuke täpsemaks -nt jooksev taotlemine, arvestades, et punkti 6 põhjal nähtub taotluste menetlemine nende laekumise järjekorras. SK-s võiks punktis 6 kirjutada ka, et tegemist on taotluste menetlemise, mitte toetuse menetlemisega.	Arvestatud, sõnastust korrigeeritud.